

Núm. 53

Barcelona 1.er de Juny de 1900

Núm. 53

Pèl & Ploma

Mlle. CLO-CLO

Ayuntamiento de Madrid

Retrato de R. Casas i.... de 'l Ziem

GRACIES A DEU

que sé am qui tracto!!

Estimats suscriptors i am tots els miraments que 'ls son deguts, també estimades suscriptores: com ja haurán llegit ó sentit á dir, el PEL & PLOMA am tot i continuar tant PEL & PLOMA com abans, se desdoblega en dugues naturaleses distintes cada quinze dies.—Es á dir; cada quinze dies, sortirà un PEL & PLOMA en catalá com sempre, i un germá castellá que serà tant PEL & PLOMA com l'altre. La diferencia essencial qu' entre 'l dos hi haurá serà, baix el meu punt de vista, la següent: el castellá, que vendré per tot arreu, fins á Chichiribichi, ademés del suscriptor podrà comprarlo qualsevol ga passavolant, sense que ni jo ni 'ls meus companys tinguem el gust de coneixel; el catalá, destinat únicament á la suscripció, sols el llegirán els assentats als llibres, que 'l que més i 'l que menos son tots amics ó coneguts dels meus companys i meus.

Per xó començó aquest número, dihen: *Gracies à Deu que sé am qui tracto!!* Fins ara, alló d' escriurer i saber qu' una pila de números anirien á parar en mans que mai hé apre-

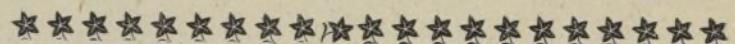
tat entre les meues, me glassava la tinta abans d'eixir del tinter i moltes vegades me tenie qu' empassar vritats, pera no perdre futures amistats. Are, com anavem dihent, ja sé am qui tracto. Are, quant agafi els estris d' omplir paper, ja sé am qui tindré 'l gust de parlar. Ja sé qu' aquell jovenet ros que cada dissapte se 'm queixa de rebrer el PEL & PLOMA rebregat, estarà content si parlo de les seves preferencies; ja sé qu' aquelles nenes que pregunten quatre vegades al die si ha arribat el número, riurán si parlo de coses que conequin; ja preveix l' estirada d' orellas que rebré d' aquella respectable senyora amiga, si parlo bé den Pau ó un xic malament den Pere. També sento les rialles tant aviat benévoles com maliciose d' aquell eixam de noies maques i ben vestides que no falten á cap primera representació ni á cap exposició verament artística. També sé, i aixó es lo més important, qu' aquell home inmensament gras que sembla un diposit de greix pera fer rodar vagons, no llegirà res d' aixó, perque no es suscriptor; ni aquell jovenet que vá vestit á l' inglesa i gasta pavero, ni tant altres conejuts de vista, qu' á la primera ja son antipàtics.

Are, qui diu entre suscriptors, diu entre amics, perque si ells paguen la suscripció, jo pago 'l pato i tots plegats fem anar endavant el PEL & PLOMA, qu' es un periòdic destinat al més brillant pervindre.

Per tot axó, el PEL & PLOMA catalá, d' enguany, serà un xic més escullit, per més que jo tingui de continuar á fer el gasto am els meus pobres elements literaris. Més escullit, perque la gent desconeguda's deu interessar per coses que no 'ns amohinen gaire i aquets ets i uts ja son fora.

Ara prenguin la bona voluntat, i quènto acabat ja está contat.

M. U.

Els arbres

De lluny els hi vist grans, somniadors,
am les branques plenes de tebies foscors;
sota les muntanyes contemplanse els rius,
—de lluny els hi vist als pares dels nius!

Brandaban el cap misteriosament
tot deixanxe omplir dels sorolls del vent;
brandaban el cap misteriosament
tot rumiant á solas el seu pensament.

Estaban tots sols, en la multitut,
l' un á ran de l' altra vivin per ell sol;
pensaments de sabi fills de la quietut
infantant aucells i bebentse el Sol.

La deesa mare, la Natura gran
descansaba en ells deliciosament;
i l' aigua amb alegres rialles d' infant
nudrint llurs arrels passaba corrent.

Pensaments de sabi, fills de la quietut
sota els vostros braços la vida 's fa clara!
Enfront dels va-i-vens de la multitut
la vostra inmutable grandeça ens ampara.

Pensaments de sabi!—Quan l' istiu arriba,
quan sota la terra pateix set l' arrel,
aguantant els nuvols, feu que compassiva
sobre els homes vingui la pluja del cel.

E. MARQUINA

Exposició regional olotina

DE

BELLES ARTS É INDUSTRIES ARTÍSTIQUES

L' Institut Olotí de les Arts, les Ciències y les Industries, fidel al esperit que informa sa constitució y desitjós d' inaugurar d' una manera solemne la serie de projectes que té en estudi, en sessió del dia 1.er del passat mes, acordá celebrar en nostra vila una gran Exposició regional artística.

Acte seguit procedí al nombrament de una Junta Organisadora, composta dels senyors socis á baix firmats, en la qual delegá plens poders pera que, obrant ab la deguda llibertat d' acció (d' acort sempre ab la Directiva del Institut), organitzantse convenientment en subcomissions reforçades ab persones d' activitat y coneixements, nombrant un Comité auxiliar á Barcelona y Delegats á les demés importants ciutats de Catalunya y resolguent en fi, segons son criteri, quantes dificultats pugui presentarse, realisi aquest projecte, d' un modo digne de les tradicions artístiques de nostra vila.

Revestida, donchs, de tals poders aquesta Junta Organisadora y ben penetrada de la magnitud de la obra qu' ha de realisar, ha acordat que la Exposició sia de Belles Arts é Industries Artísticas, ficsant pera sa obertura'l dia 15 d' Agost y pera sa clausura'l 15 de Septembre prop vinents.

Pera la deguda y digna instalació de tan importan concurs, aquesta Junta disipa, mercés á la generositat del bon patrici don Eudalt Artigas, d' un excellent edifici, situat sobre'l riu Fluviá, el qual compta, entre altres dependencies, ab una grandiosa sala dotada de bones llums y d' una capacitat de més de 600 metres quadrats, una terrassa de igual ó major capacitat ab delitoses vistes sobre'l riu y'l camp, jardins adjacents, etc.

La Exposició serà visitable en determinadas hores del dia y de la nit, il·luminantse elèctricament, igual que la terrassa y'l jardins, ahont podrán celebrarshi concerts musicals, vellades, albades y altres festivals de carácter purament artístich.

Sense perjudici del reglament que s' confeccionará y publicarà en son dia, ficsant el régime de govern interior á que deurán subjectarse tant els expositors com els visitants, aquesta Junta sols se proposa avuy donar á conéixer les línies generals de son projecte pera la major intel·ligència del públic y encoratjament dels artistes que desitgin pêndrehi part.

La Exposició s' titulará *Regional Olotina de Belles Arts é Industries Artísticas* y, com son nom ja expressa, compindrà dos seccions generals, cada una d' elles dividida en diferents grups, y serán:

SECCIÓ 1.er *Belles Arts*, que s' dividirà en tres grups:

(A) *Pintura* en tots sos gèneros y procediments.—Dibuix.—Fotografia de carácter artístich.

(B) *Escultura* de modelació directa sobre quansevol materia.

(C) *Arquitectura* en ses diverses manifestacions artísticas.

SECCIÓ 2.er *Industries artísticas*. Comprendrà cinc grups, que serán:

(A) *Reproduccions artistiques* per tots els procediments d' estampa, en negre y colors, cromo, litografia, grabat, etc.—Reproduccions plàstiques d' escultura, arquitectura y arts sumptuaries.

(B) *Metal·listeria*.—Cerralleria.—Fundició d' objectes d' art en tota mena de metalls.

(C) *Ceràmica y vidrieria*.—Porcelana.—Pisa.—Terrissa.

—Vidres pintats y grabat.—Mosàichs é incrustacions de marcat carácter artístich.

(D) *Fusteria y ebanisteria* en son concepte d' aplicació artística ó de carácter sumptuari.

(E) *Arts femenines*.—Puntes, brodats, robes decorades, indumentaria, etc., de carácter artístich.

Aquesta Junta s' reserva estudiar la conveniencia y la possibilitat d' establir alguna altra secció, com per exemple la de Industries comarcals, la de Floricultura, etc.

Tenint en compte qu' un dels alicients pera 'ls artistes expositors es la venda dels objectes exposats, aquesta Junta té en estudi varis projectes pera facilitar l' adquisició d' obres, ja interessant á particulars y corporacions pera qu' hi emplehin cantitats, ja reunint aquestes per medi de la emissió d' accions en forma atrayent pera el públich, ja promoguent subastes, etc.

Altres dels projectes d' aquesta Junta es la creació de premis pera distingir les millors obres presentades pels deixebles de les escoles de Belles Arts pública y privades de la localitat.

Esbossada la idea que s' proposa desenrotllar y á la qual desitja donar la major expansió possible, sols li resta á la in-frascrita Junta Organisadora, fer una ferventa *convocatoria* als artistes de la regió catalana pregantlos se dignin concorrer á aquesta obra de ilustració y patriotisme, ja que son ells en primer lloc quins deuenen decidir l' èxit de la Exposició. També s' dirigeix aquesta Junta al públich en general, amant de les coses de nostra terra y en particular als bons patricis de nostra vila, responent de que, ajudanthi tothom, logrará portar á bon terme una obra que serà la major mostra de bona cultura qu' aquí s' haurá donat.

Marián Vayreda, President.—Marqués de Vallgornera, Vis-president.—Joan Danés.—Joseph Berga.—Joseph Artigas.—Marián Pujadas.—Esteve Masllorens.—Lluís Mir.—Pio Freixa, Vocals.—Joan Plana, Tresorer.—Joaquin Llitjós, Secretari.

Olot, Abril de 1900.

La cançó de las rosas

Cantem mas germanas, las tendras poncellas,
las de colors dolços y puras olors,
la cansó ben curta, de la nostra vida,
de las nostres joyas y de nostre amor.

De la terra fértil, del sol estimada,
vam neixe los rosas del primer petó,
del amor som fillas y tots els que estiman
am nosaltres cantan la nostra cansó.

Som las missatjeras del amor de sempre,
somrisas de fada, oracions del jorn,
sospirs de la verge que estima y espera,
tristesas y joyas jugant dintre un cor.

Som las alegrías del istiu que arriba
enjoyat de festa, perfums y claror,
som tota la vida, joventut, riquesa,
rialles de nena, carícias d' espós.

Venim á la vida, portant alegrías,
perfumant els ayres, estrellant el bosch,
la rosada ens dóna, sa frescor mes dolsa,
sos colors de festa, la posta del sol.

Nostra vida es curta ¡qué hi fa si es hermosa!
¡qué hi fa si al morirnos, servim de consol!
¡si al morir esclatan carícias de verge,
petons dels que estiman, sospirs plens d' amor!

J. M. JORDÁ

EL TEMPS ES OR

I

París, Abril, 900.—Amic Utrillo: no entenc ni un mot de 'l que 'm dius; t' en farás càrrec, recordant lo molt que *no m' agrada* escriurer i assegurante qu' encara m' empipa mes llegir cartes. Si vols que parlem de coses serioses, agafa 'l tren, telegrafia l' hora i 'm trobarás á l' estació amb els braços mes oberts que l' arcada del Pont Nicolau II. Per ara t' abraça per correu, ton amic i retratiste,

R. CASAS

P. S. Si vens, no 't descuidis de portarme tres paquets de cigarros de panera piguellats.

morístic. No poso aquí la minestra del menjar i sols diré que la converxa durá dues hores més del que desitjava 'l moço. Després de tot, com ningú l' hi preguntà 'l seu parer, no 'ns ne adonarem fins més tard. Parlarem de moltes coses, d' això, d' allò, de lo de més enllà; pero 'ns trobarem que l' objecte del viatge ere inútil, perquè quant jo volie exposar un punt de vista nou invitant á n' en Casas á que 'm dongués el seu parer, me deie que no calie; en canvi quant ell me 'n deie una de nova jo ja l' havia prevista; fou una entrevista d' una aprobació contínua i...així eixí l' edició castellana de PEL & PLOMA d' entremixt de les manifestacions del treball internacional de les qu' encara no 'n sabiem res.

Per xó, anarém corrent á l' Exposició i..... la nit

Ayuntamiento de Madrid

PÈL & PLOMA A PARÍS

II

Cerbère 3 soir.—Arrive demain 9 heures matin gare Orléans.—Michel. (Michel, vol dir Utrillo, en francés).

III

Abraçades, cigarros, trinquis i ja som á París!

Tanquem els ulls, pera no veurer tot seguit la torre Eiffel i en un magnific cotxe per l' estil d' aquells que fan malver l' emposticat de devant del carril de Sarriá, ens en anem cap á Montmartre, ahont en Casas té l' estudi.—Pujem mes alt que 'l campanar de Reus; fem anar els respalls, savons, tobolloles, forquilles, ví blanc, café i copá i cap al carrer á escampar la boira i á veurer si 'l Boulevard es al mateix lloc de sempre.—Parlant de coses trascendentals, ens fou precis confessar qu' es realment satisfactori trobarse reunits els amics, en tants llocs diferents.

Aquests i altres *clixés* per l' estil, sortien dels nostres llavis amb una facilitat qu' en va haurienc buscàt á Barcelona; en alguna cosa 's debia coneixer qu' estabam dintre l'*ambient* parissenc... Així passá 'l dematí, fins á l' hora del verdader esmorsar, perquè 'l pa i trago del matí había resultat un xic hu-

LA PILA DE GREIX

VESTEN ANTÓN, QUE....

ens va sorprendre donant la séptima (alguns diuen l' octava) volta á la plataforma móvil, am quin artefacte no cal amohnirarse pera saber quin terreno 's trepitja.—Menjarem fent grans operacions d' aritmètica, no per falta de recursos sino pera previndrer els atacs del enemic, qu' era 'l moço que 'ns servie. Demanarem tres porcions pera cinc: Dos vegades cinc mitjies ampollas, *gras-double* i altres multiples i submultiples que feren pujar l' adició final, destinada á susturens els diners, amb el que 's dividiren els parers, multiplicantse les observacions per part i altra. Se firmá la pau i la celebrarem anant á visitar mitja dotzena de caus ahont s' exhibeixen prosistes que fan versos i poetes que fan prosa, á través d' un nuvol de fum i d' una boira de cervesa. Tot aixó no 'ns agradá tant com anys endarrere, pero enteniem millor les mal intencionades tirades de redolins parisenques. A la tercera hora del matí, dormiem com angelets de certa edat, pero de bon regent.

no més escriu quant no pot passar per menos, pera fer contents als *corresponsals* (segons quins) els diu qu' està bó i supleix la poca lletra amb un dibuixet. D' aixó ell ne diu cartes; jo les poso en vidre ó en marc i 'l mateix fan els que 'n reben. Girats de cara á la paret, hi habien també, quatre teles esboçades, qu' han figurat en l' última Exposició den Casas, sent-ne el principal atractiu ó quant menos l' última novetat.—L' un d' ells, me cridá l' atenció bo i esboçat, per l' espri d' observació que representa l' escullir un troç de vida real, tant insignificant pera la majoria d' ulls; es el del llit gran, amb una figureta emperesa. Quants no passarien al costat d' un reconet tant bonic, sense ocorrerals qu' alló pogués pintarse!!

Al tornárensen cap á Barcelona, escena esgarrifosa que representa l' un dels dibuixets, en Casas me prometé una cosa increible; no solzament m' assegurá l' envío de dibuixos sino el de llargues cartes publicables. Am franquesa: no 'm creie pas que cumplís lo dit, més m'ha sigut precis canviar de modo de pensar, al veurer una carta de *vintiquatre* planes, parlant de les Belles Arts á la Exposició amb aquella solta que sols pot tenir el qu' amb una llambregada ja esbrina el valer d' un quadro, sense regirar llibres vells ni escoltar parers nous.

M. UTRILLO

Un fill de Rey estimava

(CANÇÓ POPULAR ALEMANA)

Un fill del Rey estimava
á una noya am tot el cor,
mes l' aigua que 'ls separava
els omplia de dolor.

Ella eridava am veu tendre
el riu passa, amor per mí,
que tres ciris haig d' encendre
per ensenyarte el camí.

Una bruixa que hi havia
los tres ciris va apagar
y el fill del Rey sense guia
en el riu es va enfonzar.

Ay, salveulo desseguida,
pescador, bon pescador
que si li salveu la vida
vos daré una lliura d' or.

Ja s' allunya la barqueta
ja torna el bon pescador:
aquí el tens bella nineta
aquí el tens lo teu amor.

Ella l' besa y quan lo mira
la donzella llença un crit;
¡el fill del Rey no respira!
¡està per sempre adormit!

Lo besa un altre vegada
y al besarlo li somriu,
y am el princep abraçada
se llença en el fons del riu.

Se senten plorar campanas,
se senten crits de dolor,
y junts en covas llunyanas,
tots dos jeuen morts d' amor.

(Traducció de):

J. M. JORDÁ

Varias

Tira peixet!!.... pera 'ls músics

Se 'ns assegura que l' pròxim Juliol, la Societat Filarmònica de Berlin, dirigida per en Weingartner i l' Imperial de Viena dirigida per l' Hans Richter, donarán sis concerts al Trocadero de París, am el poderós concurs d' un Orfeó de Viena quin nom no recordém en aquest moment.

Entre les obres quines audicions farán les delicies dels aficionats á música, hi há la *Cena dels apòstols*, un poema casi desconeget de Schumann, i l' chor dels pelegrins de *Tannhäuser*, am un arreglo especial que feu Wagner, per aquest Orfeó.

LES ÁIMES SOLITARIES

Mai ho han sigut tant de solitaries com representades devant del públic que debia escoltar á la Mariani en el *Teatre de la Comèdia* de Madrid. Pera fernes càrrec de l' efecte que degué fer l' obra, sols podem compararlo am la paciencia qu' aclapara l' escullit public qu' aquí va á Novetats, els dies en que s' representa quelcom de verament interessant.

LLIBRES REBUTS

LA RESCLOSA

Drama en 3 actes per l' Ignaci Iglesias.—Barcelona, Tip. L'Avenç

Hem rebut un exemplar, curiosament imprés, d'aquesta última obra del jove autor dramàtic, amich nostre. La grandeza sencillament noble del pensament general i la forsa d' execució dels detalls, fan d'ella un bon llibre que redreça, am la seva lectura, el nostre esperit. Tal volta no havia arribat mai l' Iglesias á agermanar tan sabiament els particularismes de l' acció am lo trascendental del pensament. No s' ha imposat, en *La Resclosa*, el símbol á la vida, empetitinla y singularitçana; es sencillament un troç de vida natural tan sanament reflectada i tan intensament vista, que s' ha fet simbólica i trascendental per ella mateixa.

Tal vegada, á causa d' aixó em semblan inútils algunas frases am las que en el transcurr y sobretot cap al final de l' obra, pretén l' autor revelarnos la filosofia qu' enclou. Quan, com en el cas de l' Iglesias, es té la força i l' enginy bastants pera fer doctrina i filosofia vivas, no es necessari patentigarles per medi de sentencies. La seva obra es quelcom mes qu' un Evangeli.

Ens sembla magnífica de belleça humana i forta la gran escena final del primer acte. El caracter de la Nuria es hermosísim; fácil el dialech; viva i animada la dicció; abundants i originals els pensaments; noble i sana la tendència de l' obra.

Agrahim á l' Iglesias la seva atenció i esperem am dalit las *Ofrenes* qu' anuncia.

RAIMOND CASELLAS

Lluis Rigalt, el dibuixant païssita.—Barcelona, tipografia *L'Avenç*, 20, Ronda del' Universitat, 1900.—La bibliografia artística de Catalunya, s' ha enriquit am la monografia d' en Lluis Rigalt, últim d' una verdadera familia d' artistes. L' obreta resulta tan interesant llegida, com quant fou escoltada en el *Centre Excursionista de Catalunya*, ahont en Casellas doná á coneixer l' aplec de notes recullides sobre els Rigalts i especialment sobre l' biografiat. Il-lustren l' opuscol, deu gravats extrets de la col·lecció Casellas; amb aquets elements, va adornat el text de l' atmósfera necessaria pera donar á comprender l' importancia històrica que tingué en l' Art Català, en Lluis Rigalt.

E. M.

COBERTES ARTÍSTIQUES

pera encuadernar el primer any del PEL & PLOMA: á l' Avenç, 20, Ronda de l' Universitat, s'enquaderna la col·lecció per tres pessetes. Se venen col·leccions enquadernades á 10 pessetes, á les llibreries de l' Avenç, Verdaguer i Corne i á can Parés.

Se compra 'l número 22 de PÈL & PLOMA

á 50 céntims l' exemplar. Dirigir-se amb exemplars en *bon estat*, á la redacció de la Revista, 96, Passeig de Gracia, Estudi den Ramón Casas, de 4 á 6 de la tarde.

Exposició Universal de París

CATALEC GENERAL

de les seccions espanyoles de Belles Arts

CLASSE VII

PINTURES; CARTRONS I DIBUIXOS

Alonso y Torres (Lamberto).—Valencia, 32, Plaça de les Barques.

N.º 1.—*Venedora de cebes*.

Alvarez Dumont (César).—Málaga, 55, carrer de Torrijos.

N.º 2.—*El batalló de Málaga*, 19 Janer.

N.º 3.—*Aisaua, domador de serpents*.

Arcos (Santiago).—San Juan de Luz (Baixos Pirineus).

N.º 4.—*Retrato de M. J. J. d' O.*

Arredondo y Calmache (Ricardo).—Toledo, 5, Plaça de Carmelites.

N.º 5.—*Esmorzar en un jardí*.

N.º 6.—*Casa del barco*; Toledo.

N.º 7.—*Palau Hermosilla*; Toledo.

N.º 8.—*Molins de la ciutat vella*; Toledo.

Baixeras Verdaguer (Dionis).—Barcelona, 37, Ronda de Sant Pere.

N.º 9.—*Esperant les barques*.

Benlliure y Gil (Joseph).—Roma, 54, Via Margutta.

N.º 10.—*La vall de Josafat, el die del judici final (visió)*.

Beruete (Aureliano de).—Madrid, 15, carrer de Génova.

N.º 11.—*Voreres del Tajo*; Toledo.

N.º 12.—*Vista del Guadarrama*.

N.º 13.—*Alrededors de Toledo*.

Borrás Abella (Vicents).—Valencia, B. Carrer Santa Ana.

N.º 14.—*Llinre*.

N.º 15.—*¡Quin fred fà!*

Brull y Viñolas (Joan).—París, 159, Avenue de Neuilly.

N.º 16.—*Idili*.

N.º 17.—*Ofrena*.

Cabello Izarra (Segundo).—Madrid, 48 i 50, carrer de Valverde.

N.º 18.—*Fi de sige*.

Cabrera Canto (Fernando).—Alcoy, 43, carrer de Sant Nicolás.

N.º 19.—*Mors in vita*.

Casas (Ramón).—Barcelona, 96, Passeig de Gracia.

N.º 20.—*Retrato de la señora E. C.*

N.º 20 bis.—*Erik Satie*.

Checa (Ulpiano).—París, 235, rue du Faubourg, Saint-Honoré.

N.º 21.—*Darrers moments de Pompeia*.

N.º 22.—*Carreres de carros romans*.

Díaz Molina (Joseph).—Madrid, Colonia Fritsch.

N.º 23.—*Retrato*.

Domingo (Francisco).—Neuilly (París), 94, Boulevard Bineau.

N.º 24.—*Un sabi*.

N.º 25.—*Santa Clara*.

Domínguez Meunier (Manel).—Madrid, 14, carrer d' Ayala.

N.º 26.—*Venedores, en la plassa de Noya*.

Fabrés (Antón).—París, 11, rue Boissonade.

N.º 27.—*La centinella*.

N.º 28.—*L' esclava*.

N.º 29.—*La promesa*.

N.º 30.—*Els borratxos*.

N.º 31.—*Mort de Santa Teresa*.

Feliu de Lemus (Manel).—Barcelona, 10, Passatge de la Pau.

N.º 32.—*Convalescent*.

Ferrer y Miró (Joan).—Barcelona, 35, carrer de la Princesa.

N.º 33.—*Vigilia de Reis*.

Fillol y Granell (Antón).—Valencia, 17, carrer del Portal de Valdigna.

N.º 34.—*La bestia humana*.

N.º 35.—*En l' Albufera de Valencia*.

Fortuny y Madrazo (Mariano).—Venecia, 178, Strada San Gregorio.

N.º 36.—*Retrato*.

Gárate y Clavero (Joan Joseph).—Zaragoza, 5, carrer de la Noria.

N.º 37.—*Segadors*.

Dibuix de l' invitació pera l' Exposició de R. Casas

Ayuntamiento de Madrid